

Uroczyska Roztocza Wschodniego PLH060093

Powierzchnia: 5810,0 ha.

Status: obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010)9669; *DzU L 33 z 08/02/2011*). Aktualny status prawny, powierzchnia obszaru oraz jego współrzędne geograficzne regulowane są na mocy decyzji wykonawczej Komisji z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2011)8278; *DzU L 11 z 13/01/2012*).

Położenie administracyjne: województwo podkarpackie, powiat lubaczowski, gmina Horyniec-Zdrój (m. Werchrata, Prusie, Stare Brusno) oraz gmina Narol (m. Wola Wielka, Huta Złomy), województwo lubelskie, powiat tomaszowski, gmina Lubycza Królewska (m. Siedliska, Hrebenne, Potoki, Dęby, Huta Lubycka, Kniazie).

Zdjęcie 1. Jeden z bunkrów Linii Mołotowa – miejsce hibernacji nietoperzy
(fot. Małgorzata Misielak).

Istniejące formy ochrony: Południoworoztoczański Park Krajobrazowy (cała ostoja znajduje się w jego granicach) powołany uchwałą WRN nr VII/40/89 w Przemyślu z dnia 13 lipca 1989 roku, utrzymany w mocy Obwieszczeniem Wojewody Przemyskiego z dnia 11 grudnia 1990 roku, zaktualizowany Rozporządzeniem Wojewody Przemyskiego nr 11 z dnia 24 kwietnia 1997 roku, o powierzchni 20376 ha, z tego 16237 ha położone jest na terenie województwa podkarpackiego a 4019 ha na terenie województwa lubelskiego.

Na obszarze Uroczyska Roztocza Wschodniego, w części lubelskiej, znajduje się rezerwat przyrody „Jalinka”, (naturalne stanowisko grądu z udziałem jodły i rzadkimi gatunkami roślin oraz fragmenty skamieniałych drzew trzeciorzędowych w glebie; pow. 3,80 ha). Projektowany jest rezerwat „Jałowce Lubyckie” w nadleśnictwie Tomaszów Lubelski (36,14 ha).

Opis obszaru: Obszar leży w obrębie Roztocza Wschodniego na Wyżynie Lubelsko-Lwowskiej, tuż przy granicy polsko-ukraińskiej. Wyróżnia się urozmaiconą rzeźbą terenu: głębokimi wąwozami i najwyższymi w granicach Polski wzniesieniami na Roztoczu (*Długi Goraj, Kragły Goraj*). Ostoja obejmuje zróżnicowaną mozaikę siedlisk leśnych ze śródleśnymi polanami, dolinami potoków, stawami, wilgotnymi łąkami oraz ugorami. W północnej części obszaru zlokalizowanych jest kilkanaście bunkrów „Linii Mołotowa” (Rawsko-Ruski Rejon Umocniony), wchodzących w skład radzieckich umocnień z czasów II wojny światowej (zdjęcie 1). W południowo-zachodniej części obszaru, na południowym stoku wapiennego wzniesienia Monastyrz znajdują się ruiny klasztoru oo. bazylianów, miejsce po pustelni św. Brata Alberta, trzy cmentarze z czasów I i II wojny światowej oraz pomnik członków UPA poległych podczas akcji w 1947 r. W części zachodniej terenu mieści się pomnik przyrody – grupa głazów z największym zwanym „Diabelskim Kamieniem”.

Przedmioty ochrony obszaru:

Przedmiotami ochrony (wg SDF) w Uroczyskach Roztocza Wschodniego jest kompleks siedlisk przyrodniczych oraz związane z nimi gatunki zwierząt: 3 typy siedlisk z załącznika I Dyrektywy siedliskowej oraz 10 gatunków zwierząt z załącznika II dyrektywy (7 gatunków ssaków, 2 gatunki płazów, 1 gatunek bezkręgowców). Wymieniono je poniżej.

- Przedmiotami ochrony są następujące typy siedlisk przyrodniczych wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion*).

9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*).

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion*).

- Przedmiotami ochrony są następujące gatunki zwierząt wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

1308 Mopek (*Barbastella barbastellus*)

1323 Nocek Bechsteina (*Myotis bechsteinii*)

1324 Nocek duży (*Myotis myotis*)

1337 Bóbr europejski (*Castor fiber*)

1352 Wilk (*Canis lupus*)

1355 Wydra (*Lutra Lutra*)

1361 Ryś (*Lynx lynx*)
1166 Traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*)
1188 Kumak nizinny (*Bombina bombina*)
1083 Jelonek rogacz (*Lucanus cervus*)

Założenia:

1. Plan zadań ochronnych dotyczyć będzie całego obszaru Natura 2000 – nie stwierdzono by zachodziły przesłanki określone w art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody;
2. Jego głównym celem będzie określenie działań i sformułowanie zapisów pozwalających na skuteczną ochronę siedlisk i gatunków wskazanych jako przedmioty ochrony; wykonane zostaną również ekspertyzy służące uzupełnieniu informacji o obszarze;
3. Lista przedmiotów ochrony może ulec zmianie w toku prac nad projektem planu.

Projekt sporządza sprawujący nadzór nad obszarem, którym w przypadku obszaru jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie.

Plan zadań ochronnych (PZO) jest narzędziem ochrony siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony obszaru Natura 2000. Ustalenia planu mogą jednak dotyczyć również terenów znajdujących się poza granicami obszaru, jeśli są istotne dla zachowania lub przywrócenia właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony oraz zachowania spójności sieci Natura 2000, w tym utrzymania korytarzy migracyjnych. Podstawowym celem opracowania projektu PZO jest szybkie podjęcie działań, niezbędnych do zachowania przedmiotów ochrony. Obowiązek sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 wynika z art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz. U z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.). Szczegółowy zakres dokumentu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz.U. z 2010 r. Nr 34, poz.186 z późn. zm.).

Zakres prac koniecznych dla sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru obejmuje:

- opisanie granic obszaru w formie wektorowej warstwy informacyjnej;
- zgromadzenie, zweryfikowanie i uzupełnienie informacji o obszarze i przedmiotach ochrony, istotnych dla ich ochrony;
- ocenę stanu ochrony przedmiotów ochrony;
- ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń;
- ustalenie celów działań ochronnych;
- ustalenie działań ochronnych wynikających z ustalonych celów działań ochronnych;
- ustalenie koniecznych zmian obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- ocenę potrzeby sporządzenia planu ochrony dla części lub całości obszaru oraz terminu jego sporządzenia;
- sporządzenie dokumentacji projektu planu zadań ochronnych w formie elektronicznej, opracowanej w formie opisu tekstowego, zestawień tabelarycznych, przedstawień graficznych, map, baz danych, w tym cyfrowych warstw informacyjnych.

PZO sporządza się w oparciu o istniejącą i możliwą do szybkiego zebrania wiedzę na temat obszaru Natura 2000. W ramach procesu planistycznego należy przeprowadzić niezbędne badania terenowe i ustalić czy szczegółowe inwentaryzacje są potrzebne do właściwego określenia działań ochronnych.

Plan zadań ochronnych sporządza się na okres 10 lat. Jest on ustanawiany zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Skutki ustanowionego PZO dla obszaru Natura 2000 to między innymi:

- określenie zakresu rzeczowego i kosztów działań niezbędnych dla ochrony obszaru wraz z ich harmonogramem, umożliwiającym występowanie o środki na ich wykonanie;
- ustanowienie formalnych podstaw występowania o środki na wykonanie niezbędnych prac;
- podsumowanie wiedzy o obszarze i przedmiotach ochrony, służącej do późniejszego śledzenia zmian oraz określenie w jakim zakresie wymaga uzupełnienia;
- ustalenie systemu monitorowania stanu przedmiotów ochrony, w tym skutków prowadzonych działań ochronnych;
- ułatwienie kwalifikowania przedsięwzięć/działań pod kątem możliwości wywierania negatywnego wpływu na obszar, z zastrzeżeniem, że przedsięwzięcie/działania nie ujęte w planie jako zagrożenia należy traktować jako mogące potencjalnie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar;
- określenie „założeń ochrony obszaru” i celów planu zadań ochronnych jako „punktu odniesienia” dla ocen oddziaływania przedsięwzięć/działań na obszar Natura 2000 oraz dla strategicznych ocen oddziaływania innych planów;
- wskazanie ryzykownych/niewłaściwych zapisów w istniejących studiach i planach z punktu widzenia ochrony obszaru;
- jest podstawą do zastosowania w razie potrzeby art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody („jeżeli działania na obszarze Natura 2000 zostały podjęte niezgodnie z ustaleniami planu zadań ochronnych lub planu ochrony, regionalny dyrektor ochrony środowiska (...) nakazuje ich natychmiastowe wstrzymanie i podjęcie w wyznaczonym terminie niezbędnych czynności w celu przywrócenia poprzedniego stanu danego obszaru, jego części lub chronionych na nim gatunków”);
- uregulowanie zasad wdrażania programów rolnośrodowiskowych, które muszą być zgodne z zapisami PZO;
- opisanie nowo znalezionych gatunków lub siedlisk, które powinny być przedmiotami ochrony w obszarze (umożliwia to m.in. stosowanie wobec nich art. 6(4) Dyrektywy siedliskowej);
- określenie konieczności sporządzenia planu ochrony oraz zmian/modyfikacji SDF/granicy obszaru.

PZO nie jest sposobem na zwolnienie jakichkolwiek działań z obowiązujących procedur, np. PZO nie zastąpi, w stosunku do żadnych planów ani przedsięwzięć, procedury oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa oraz wszystkich zainteresowanych podmiotów prowadzących działalność w obszarze Natura 2000 lub w inny sposób z nim związanych, przygotowanie projektu PZO będzie jawne na wszystkich etapach prac. Zainteresowane osoby i instytucje będą mogły aktywnie uczestniczyć w procesie planowania jako członkowie Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW). Udział przedstawicieli różnych instytucji, grup

społecznych i profesji pozwoli zoptymalizować proces planowania PZO. Skład ZLW będzie mógł być w dowolnym etapie prac poszerzony o osoby lub instytucje pragnące wziąć udział w procesie przygotowania projektu PZO. W pracach nad projektem PZO przewidziano 3 spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy, których celem będzie przedstawienie oraz przedyskutowanie zagadnień dotyczących projektu PZO.

Informacja o postępie prac, prowadzonych spotkaniach i dokonywanych uzgodnieniach będzie zamieszczana na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie oraz na Platformie Komunikacyjno-Informacyjnej. Kontakt z członkami ZLW będzie utrzymywany także przez pocztę elektroniczną oraz telefonicznie. Za pośrednictwem dostępnych kanałów teleinformatycznych będzie można zapoznawać się z bieżącym stanem prac nad projektem Planu i zgłaszać uwagi i wnioski podczas procesu planistycznego.

Koordynatorem prac nad projektem PZO jest Pan Mirosław Więcek (tel. 502571915; e-mail: bforekspert@gmail.com). Informacji na temat powstających dokumentów oraz projektu POIS.05.03.00-00-186/09 udzielają planiści regionalni: Pan Maciej Ciuła (e-mail: maciej.ciuła.rzeszow@rdos.gov.pl, tel. 177850044 – sprawy finansowe) i Pani Dorota Rogąła (e-mail: dorota.rogala@yahoo.pl, tel. 783921780 – sprawy merytoryczne).

